

gp.mk@gov.si

Številka: 62231-7/2020/5

Ljubljana, 11. januar 2021

EVA 2020-3340-0020

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Odlok o razglasitvi Cerkve sv. Kancijana v Kranju za kulturni spomenik državnega pomena – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP:

1. Vlada Republike Slovenije je izdala Odlok o razglasitvi Cerkve sv. Kancijana v Kranju za kulturni spomenik državnega pomena in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.
2. Vlada Republike Slovenije prek Državnega odvetništva Republike Slovenije pošlje Odlok o razglasitvi Cerkve sv. Kancijana v Kranju za kulturni spomenik državnega pomena zemljiškoknjižnemu sodišču.

dr. Božo Predalič
generalni sekretar

Priloge:

- Predlog sklepa,
- Odlok o razglasitvi Cerkve sv. Kancijana v Kranju in obrazložitev.

Sklep prejmejo:

- Ministrstvo za kulturo, Maistrova 10, 1000 Ljubljana,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo, Mačkova 2, 1000 Ljubljana,
- Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje, Gregorčičeva 25, 1000 Ljubljana,
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Poljanska 40, 1000 Ljubljana,
- Gorenjski muzej, Tomšičeva 42, 4000 Kranj
- Državno odvetništvo Republike Slovenije, Šubičeva 2, 1000 Ljubljana.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

Ni zakon.

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

mag. Gojko Zupan, sekretar,
mag. Ksenija Kovačec Naglič, sekretarka,
vodja Informacijsko-dokumentacijskega centra za dediščino,
Brigita Petek, podsekretarka

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

Pri pripravi gradiva so sodelovali strokovnjaki ZVKDS, OE Kranj.
Dodatnih stroškov za javnofinančna sredstva ni.

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

Odlok sprejema Vlada samostojno. Pri tem Državni zbor ne sodeluje.

5. Kratek povzetek gradiva:

(Izpolnite samo, če ima gradivo več kakor pet strani.)

Pobudo za razglasitev dvoranske poznogotske cerkve v Kranju za spomenik državnega pomena je podala Župnija Kranj, lastnica. Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Kranj, je nato pripravila predlog za razglasitev nepremičnega kulturnega spomenika, saj je stavba pomemben arhitekturni spomenik v srednji Evropi in ključni element vedute srednjeveškega jedra Kranja. Cerkev sv. Kancijana je zgrajena na starokrščanski lokaciji, z ostalinami iz 6. stoletja. Stavba je vplivala na tipologijo srednjeveških cerkva na Gorenjskem in širše v Sloveniji. Predlog je utemeljen, zato je Ministrstvo za kulturo pripravilo predlog odloka.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA/NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA/NE
c)	administrativne posledice	DA/NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA/NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA/NE
e)	socialno področje	DA/NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	DA/NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo, če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
<ul style="list-style-type: none"> – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, – obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih 				

oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Razglasitev za kulturni spomenik državnega pomena nima neposrednih finančnih posledic.

Kratka obrazložitev

Odlok določa izjemnost dediščine, njene vrednote in varovane sestavine na osnovi strokovnega vrednotenja, kar nima finančnih posledic.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

DA/NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE

Občine imajo po zakonu same pristojnost razglašanja za spomenike lokalnega pomena. Razglašanje spomenikov državnega pomena pa je pristojnost Vlade RS.

Občina Kranj, je bila vključena v pripravo odloka. Z razglasitvijo se strinja.

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- **v celoti,**
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA/NE

Če je odgovor DA, navedite:

Upoštevani so bili:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Posamezna mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu (predpisa.)

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA/NE

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

DA/NE

Dr. Vasko Simoniti
minister

Na podlagi 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP:

1. Vlada Republike Slovenije je izdala Odlok o razglasitvi Cerkev sv. Kancijana v Kranju za kulturni spomenik državnega pomena in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.
2. Vlada Republike Slovenije prek Državnega odvetništva Republike Slovenije pošlje Odlok o razglasitvi Cerkev sv. Kancijana v Kranju za kulturni spomenik državnega pomena zemljiškopravnemu sodišču.

dr. Božo Predalič
generalni sekretar

PRILOGA

- odlok in obrazložitev

Na podlagi 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg) Vlada Republike Slovenije izdaja

O D L O K

o razglasitvi Cerkve sv. Kancijana v Kranju za kulturni spomenik državnega pomena

1. člen

(1) Z namenom, da se ohranijo njene kulturne vrednote, prepoznavnost in javna kulturna raba se enota dediščine Kranj – Cerkev sv. Kancijana, EŠD 275, razglasi za kulturni spomenik državnega pomena (v nadaljnjem besedilu: spomenik).

(2) Spomenik iz prejšnjega odstavka ima izjemen kulturni pomen za Republiko Slovenijo kot pomembna zgodovinska lokacija, mestna prostorska dominantna in izjemna poznogotska dvoranska cerkev, primerljiva s sočasnimi dvoranskimi cerkvami v srednji Evropi. Njena tipologija je vplivala na gradnjo podobnih dvoranskih poznosrednjeveških cerkva drugje po Sloveniji.

(3) Spomenik iz prvega odstavka tega člena je kulturni spomenik z arhitekturnimi, umetnostnimi, arheološkimi in urbanističnimi vrednotami.

2. člen

(1) Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev Cerkve sv. Kancijana za kulturni spomenik državnega pomena, so:

- na lokaciji zgodnjekrščanske cerkve iz 6. stoletja in predromanske cerkve iz 10. stoletja je bila v 15. stoletju zgrajena sedanja poznogotska cerkev, kar je v Sloveniji izjemno redko; oblika cerkve in njena lokacija sta vplivali na shemo razvoja mestnega jedra;
- cerkev je ohranila vse značilnosti žlahtnega, evropsko pomembnega dvoranskega gotskega prostora s prizidanim prezbiterijem. Kakovost dopolnjujejo klesani okrasni iz obdobja postavitve cerkve, zlasti kamniti relief Molitve na Oljski gori v luneti vhodnega portala in nagrobnik župnika Kolomana;
- cerkev z visokim zvonikom nad vhodom je dominantna vedute Kranja in njegove okolice;
- arhitekturna zasnova Cerkve sv. Kancijana z značilnim zvezdastim obokanjem in figuralnimi sklepniki, delo Mojstra kranjskega ladijskega oboka, je bila vse do 16. stoletja izhodišče za postavljanje podobnih poznogotskih dvoranskih arhitektur in njihovih okrasov na Gorenjskem (Radovljica, Škofja Loka), Notranjskem in v Beneški Sloveniji. Slogovne pobude za arhitekturo kranjske cerkve izhajajo delno iz južnonemškega arhitekturnega okolja s konca 14. in z začetka 15. stoletja ter iz delavniške tradicije nemškega stavbenika in kiparja Petra Parlerja in njegovih naslednikov, ki so okoli leta 1400 gradili romarsko cerkev na Ptujski Gori;
- gotske poslikave na ladijskem oboku, delo nasledstva Žirovniškega mojstra;
- cerkvena oprema, pretežno iz 19. in 20. stoletja, je delo uglednih obrtnikov, slikarjev in vrhunskih umetnikov (na primer arhitekta Ivana Vurnika, kiparja Franceta Goršeta, kiparja Francesca Robbe);

- slikani vitraži, izdelani v zagrebški delavnici, ki jih je med letoma 1965 in 1969 zasnoval slikar Stane Kregar.

(2) Varovane sestavine spomenika so:

- arheološke ostaline;
- avtentična materialna substanca z zemeljskimi plastmi: vsebinski pomen arheološkega najdišča;
- prostorska podoba: lokacija (izpostavljenost lokacije v urbanem prostoru, prostorski pomen arheološkega najdišča);
- gabarit: tlorisni gabarit in višinski gabarit;
- konstrukcija: konstrukcijska zasnova, konstrukcijsko gradivo, konstrukcijske prvine (stebri, slopi, obočni sistem z rebri, figuralni sklepniki in konzole, talni, venčni in strešni zidci, zunanji oporniki);
- gradiva: vrsta in površinska obdelava (lokalni kamen kot osnovno stavbno gradivo);
- arhitekturni členi;
- fasada: kompozicija fasade; gradivo, barva in struktura; likovne prvine (vključno s kamnitim portalom z reliefom Molitve na Oljski gori v Luneti); fasadni deli (vključno s klesanimi elementi);
- stavbno pohištvo: vrata; okna (vključno z vitraži slikarja Staneta Kregarja), line,
- streha: strešna konstrukcija, oblika in naklon strešin, kritina; arhitekturne, likovne, funkcionalne prvine strehe (strešne odprtine);
- funkcionalna zasnova: razporeditev prostorov po namenu in funkciji (dvoranska triladijska cerkev z dolgim korom, kapela, zakristija, vzdian zvonik);
- oblikovanost notranjščine: arhitekturne prvine (prostorska razmerja, lokacija odprtih) in druge likovne prvine (poslikave na obokih, delo delavnice iz nasledstva Žirovniškega mojstra);
- notranja oprema: pohištvo in druga oprema (klopi, spovednice, orgelska omara, svetilke); oltarji in druga sakralna oprema (glavni in stranski oltarji, slike, krstilnik, križev pot, bralni pult); drobni inventar (sakralno posodje, paramenti).

3. člen

(1) Spomenik obsega nepremičnini: stavbo št. 1934, k. o. 2100 Kranj, in parcelo št. 1, k. o. 2100 Kranj.

(2) Meja spomenika je določena na digitalnem katastrskem načrtu (Uradni list RS, št. 11/04; datoteka z dne 20. septembra 2020) in vrisana na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1 : 5000.

(3) Izvirnika načrtov iz prejšnjega odstavka hranita ministrstvo, pristojno za kulturno dediščino, in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod).

4. člen

(1) Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje vseh varovanih sestavin iz drugega odstavka 2. člena tega odloka;
- ohranjanje sakralne namembnosti;
- v prostor oziroma zemeljske plasti se posega izjemoma, če se na podlagi prej opravljenih arheoloških raziskav izkaže, da je to možno,
- v primeru izjemnega odkritja, predvsem ostankov grajenih struktur, je treba ostaline ohraniti ali prezentirati na mestu odkritja;
- redno in strokovno vzdrževanje ter obnavljanje izvirnih sestavin in celotne arhitekture;
- prepoved gradnje ali postavljanja trajnih ali začasnih objektov na ali ob cerkvi, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo ter nosilci reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje, predstavitev in delovanje spomenika.

(2) Za premičnine, ki so sestavni del spomenika, dodatno velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje in redno vzdrževanje cerkvene opreme v njeni izvornosti in neokrnjenosti;
- izjemoma sta dovoljena premeščanje in uporaba opreme, kadar je to del funkcije predmeta ali stavbe (stoli, posodje, paramenti), razen če uporaba ne ogroža obstoja te opreme;
- izjemoma so dovoljena začasna premeščanja opreme za razstave in druge predstavitve, vendar po standardih za varovanje in hrambo muzejskega gradiva.

5. člen

Lastnik, posestnik in upravljavalec spomenika morajo v sorazmerju s svojimi zmožnostmi omogočiti javnosti predstavljanje in brezplačno dostopnost spomenika najmanj trikrat na leto: ob kulturnem prazniku 8. februarja, 3. decembra in ob Dnevh kulturne dediščine. Javni dostop ne sme ogrozati varovanih sestavin spomenika, zlasti osnovne sakralne namembnosti.

6. člen

Za vse posege v spomenik, razen če zakon ne določa drugače, je treba predhodno izpolniti kulturnovarstvene pogoje in pridobiti kulturnovarstveno soglasje Zavoda.

7. člen

- (1) Strokovne naloge v zvezi z varstvom in ohranjanjem premičnih delov spomenika opravlja pristojni muzej.
- (2) Pristojni muzej v enem letu po uveljavitvi tega odloka pripravi inventarno knjigo premičnin iz 13 alineje drugega odstavka 2. člena tega odloka in jo trajno hrani. Kopiji inventarne knjige hranita lastnik in Zavod.
- (3) Kakršen koli poseg v premične dele spomenika je mogoč le ob predhodnem soglasju pristojnega muzeja in Zavoda.
- (4) Pristojni muzej je Gorenjski muzej v Kranju.

8. člen

Spomenik se označi s predpisano oznako po Pravilniku o označevanju nepremičnih kulturnih spomenikov (Uradni list RS, št. 57/11), tako da ta ne krni zgodovinske podobe ali posameznih delov spomenika.

9. člen

Izvajanje tega odloka nadzira inšpektorat, pristojen za kulturno dediščino.

10. člen

Pristojno sodišče po uradni dolžnosti v zemljiški knjigi zaznamuje status kulturnega spomenika državnega pomena na nepremičninah, navedenih v prvem odstavku 3. člena tega odloka.

KONČNA DOLOČBA

11. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana, dne
EVA 2020-3340-0020

Vlada Republike Slovenije
Janez JANŠA
predsednik

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga (besedilo, vsebina zakonske določbe, ki je podlaga za izdajo uredbe)

Zakon o varstvu kulturne dediščine ((Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg) določa

12. člen (razglasitev nepremičnega spomenika)

(1) Zavod pripravi predlog za razglasitev spomenika po lastni presoji ali na pobudo koga drugega. Če zavod zavrne pobudo za razglasitev, mora pobudnika seznaniti s svojo odločitvijo in z razlogi zanjo.

(2) Zavod mora o pripravi predloga za razglasitev seznaniti lastnike dediščine, ki naj bi se razglasila za spomenik, ter jim dati možnost, da podajo svoje mnenje v zvezi z razglasitvijo. Lastniki se obveščajo praviloma po pošti ali z javnim naznanilom, če je ta način zaradi večjega števila, težke dosegljivosti ali neznanega naslova primernejši (npr. na nepremičnini, katere razglasitev se predlaga, v uradnem glasilu, v sredstvih javnega obveščanja ali na drug primeren način). Kadar se izvede javna obravnava, obveščanje lastnikov v skladu s tem odstavkom ni potrebno.

(3) Zavod mora izvesti javno obravnavo, če gre za razglasitev spomeniškega območja. O javni obravnavi se javnost obvesti z objavo datuma obravnave, načinom dostopnosti gradiv, rokov za podajo mnenj in navedbo organa, ki mnenja sprejema. Obvestilo o obravnavi se objavi v vsaj enem javnem sredstvu obveščanja najmanj deset dni pred javno obravnavo. V času do javne obravnave mora biti zagotovljen javen dostop do gradiv, ki so predmet javne obravnave.

(4) Na javni obravnavi se predstavijo razlogi za razglasitev, osnutek akta o razglasitvi in kartografska dokumentacija. Vsakdo ima možnost, da ustno ali pisno poda svoje mnenje v zvezi z razglasitvijo. Zavod se mora do mnenj opredeliti.

(5) Postopek razglasitve spomenika lokalnega pomena vodi pristojni organ pokrajine ali občine ob smiselni uporabi določb drugega do četrtega odstavka tega člena. Predlog za razglasitev spomenika lokalnega pomena pripravi zavod.

13. člen (akt o razglasitvi)

(1) Spomenik državnega pomena se razglasi z aktom vlade, spomenik lokalnega pomena pa z odlokom predstavniškega organa pokrajine ali občine (v nadaljnjem besedilu: akt o razglasitvi).

(2) Akt o razglasitvi obsega zlasti:

- identifikacijo spomenika, vključno z določitvijo meje spomenika tako natančno, da so meje določljive v naravi in zemljiškem katastru,*
- vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik,*
- varstveni režim spomenika,*
- vplivno območje, kadar je to zaradi zagotavljanja prostorske celovitosti spomenika potrebno, vključno z določitvijo meje vplivnega območja tako natančno, da so meje določljive v naravi in zemljiškem katastru,*
- varstveni režim v vplivnem območju,*
- morebitno obveznost javne dostopnosti spomenika,*
- zahteve glede upravljanja ter morebitno obveznost sprejema načrta upravljanja in*
- inventarno knjigo premičnin, ki so sestavni del spomenika, kadar je to potrebno.*

(3) Na podlagi akta o razglasitvi se pravni status nepremičnega spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno z aktom o razglasitvi, zaznamuje v zemljiški knjigi kot zaznamba nepremičnega spomenika. Organ, ki je spomenik razglasil, pošlje akt o razglasitvi na pristojno zemljiško knjigo. Vpis nepremičnega spomenika v zemljiško knjigo se opravi po uradni dolžnosti.

(4) Zaznamba nepremičnega spomenika v zemljiško knjigo se ne izvede za spomeniška območja, razen v delih, ki obsegajo arheološka najdišča ali v delih, kjer zahtevo za zaznambo določi akt o razglasitvi.

Zakon ne določa rokov za izdajo odloka.

SPLOŠNA OBRAZLOŽITEV PREDLOGA ODLOKA:

Z upoštevanjem strokovnega predloga Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območne enote Kranj, in mnenja generalnega konservatorja je Ministrstvo za kulturo ovrednotilo, da je enota dediščine Kranj – Cerkev sv. Kancijana (EŠD 275) kulturni spomenik izjemnega pomena za Republiko Slovenijo.

Konservatorji so ocenili, da spomenik vplivnega območja nima, ker je cerkev del že zaščitene in razglašene srednjeveškega jedra Kranja EŠD 274 in stoji na delu arheološkega kulturnega spomenika Staroslovanska nekropola, EŠD 5143.

Zavod za varstvo kulturne dediščine je dobil pobudo za razglasitev od lastnika cerkve, Župnijskega urada Kranj, ki se z osnutkom odloka strinja. Zavod za varstvo kulturne dediščine je mnenje lastnika 28. avgusta 2015 poslal ministrstvu v dopisu 6222-0001/2015/6/SM. Župnijskemu uradu je bil popravljeni osnutek odloka znova posredovan novembra 2020. Lastnik je v dopisu z dne 11. 2020 potrdil, da na novo različico nima pripomb.

VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV

Poznogotska župnijska cerkev sv. Kancijana, imenovana tudi Cerkev sv. Kancijana in tovarišev (Kancij, Kancijanila in Prot), v Kranju stoji v ožjem jedru srednjeveškega Kranja. Mesto leži na dvignjenem pomolu med strugama rek Kokre in Save. Patrocinij je zato vezan na lokacijo blizu vode. Cerkev je najbolj markantna in najvišja stavba starega Kranja. Z manjšima trgoma zahodno in južno od cerkve ta oblikuje osrednji prostorski poudarek, ki se mu je pozidava mestnega jedra podredila. Silhueti iz izstopajočo dominantno cerkve so bili podrejeni gabariti stavb mesta vse do konca prve polovice 20. stoletja. Zvonik župnijske cerkve pa ostaja dominantna srednjeveškega jedra. Cerkev je delno postavljena na temelje zgodnjekrščanskega/poznoantičnega cerkvenega kompleksa iz 6. stoletja in predromanske cerkve s konca 9. ali začetka 10. stoletja. Sestavni del kranjskega cerkvenega središča so ostaline osmerostrane krstilnice z apsido, ki stoji ob severni strani cerkve. Številni grobovi so bili urejeni okrog prvotne, manjše cerkve od konca 7. stoletja dalje in segajo še pod talne površine sedanje sakralne stavbe.

Cerkveno arhitekturo sestavljajo gotski prezbiterij (dolgi kor), tlorisno pravokotna, zvezdasto obokana dvoranska ladja iz okoli leta 1430 in nad njo v zahodnem delu dvignjen zvonik (omenjen leta 1433; z neogotskim zaključkom). Centralno pozidani zvonik je osrednji del raščene vhodne fasade s plitvim rizaritom. Stavbo na vzhodni strani obvladuje omenjeni dolgi dvopolni prezbiterij s petosminskim zaključkom, ki je datiran v leto 1413. Ob kor sta prislonjeni kapela in zakristija (zgrajeni v 19. stoletju).

Zunanjščino ladje in zvonika zaznamuje pravilna zidava iz klesanih kvadrov lokalnega kamna, konglomerata. Deloma so pri zidavi uporabljali še peščenjak. Tega so uporabili za zahtevnejše stavbne člene: stopnjevane opornike na prezbiteriju, venčne zidce, luneto glavnega portala z motivom Molitve na Oljski gori (izklesano okoli 1430) in posamezne okrasne elemente. Notranjost cerkve je v celoti obokana. Ideal navidezno kvadratnega dvoranskega prostora v ladji je dosežen tako, da zahodni del ladje zaseda empora z zvonikom. Kvadratni prostor za vernike je obokan z zvezdasto-rebrastimi

oboki (nastali so kmalu po letu 1452), ki slonijo na štirih stebrih. Vse tri ladje so enako visoke, tako da se prostor tudi s pomočjo obočne sheme v obliki osemrogelnih zvezd nemoteno in uravnoteženo preliva v vse smeri. Posebna vrednost obočnega sistema v ladji in pod emporo so polnoplastični klesani sklepniki, oblikovani v obliki svetniških figur, rozet in grbovniških ščitkov. Obočni sistem v prezbitერიju je bolj preprost, križnorebrast, pri čemer rebra slonijo na služnikih. Kakovost gradnje je tako izstopajoča, da so stavbenika poimenovali Mojster kranjskega ladijskega oboka.

Arhitekturo gotске cerkve dopolnjujeta sočasna poslikava in poznejša oprema. Zvezdasti obok v ladji krasi poslikava osrednjega polja z upodobitvami angelov z glasbili. Je kakovostno delo delavnice iz nasledstva Žirovniškega mojstra okoli leta 1460. Poleg reliefne lunete velja med gotskimi kiparskimi izdelki omeniti nagrobnik župnika Kolomana († 1434); vzdian je na južnem pročelju. Duhovnik je bil zaslužen za gradnjo sedanje cerkve v 15. stoletju. S konca 19. stoletja sta se ohranila dva slikana prizora na empori, delo domačega avtorja Matije Bradaške. Likovno visoko vrednoteni so slikani vitraji, ki jih je med letoma 1965 in 1969 oblikoval slikar Stane Kregar, izdelali pa so jih v zagrebški delavnici.

Novo oltarno opremo, klopi, orgle so ob regotizaciji in pozneje v poznem 19. in 20. stoletju oblikovali različni obrtniki, med njimi kamnosek Feliks Toman. Glavni in del stranskih oltarjev sta oblikovala arhitekt Ivan Vurnik in njegova žena, slikarka Helena Vurnik. Kipe zavetnikov je izklesal kipar France Gorše. Orgle, urejene leta 1943, so vstavljene v starejšo orgelsko omaro, ki jo je leta 1855 načrtoval Janez Vurnik st. Oltarna menza, delo delavnice F. Robbe, je bila ob opustitvi frančiškanske cerkve v Ljubljani prenesena v Kranj.

Kranjska cerkev je imela do leta 1790 v prezbitერიju poznogotski leseni Kranjski krilni oltar s konca 15. stoletja, delo Mojstra kranjskega oltarja (verjetno slikar Vid). Lesene table krilnega oltarja, na njih so podobe štirih cerkvenih zavetnikov: Kancija, Kancijana, Kancijanile in Prota, so v 19. stoletju prodali v prestolnico tedanje avstro-ogrske monarhije. Table znamenitega oltarja so shranjene v muzeju Belvedere (Österreichische Galerie Belvedere) na Dunaju. Pomembna iluminirana rokopisa, ki sta bila del opreme obravnavane cerkve: Kranjski antifonarij in Kranjski misal iz 15. stoletja, hrani Nadškofijski arhiv v Ljubljani. Gotški oltar in rokopisa niso predmet te razglasitve.

Pred južnim pročeljem je bila več let nameščena figuralna skulptura, vodnjak Janeza Nepomuka, delo kiparja Frana Bernekerja, ki ni neposredno vezana na cerkev. Vodnjak so prestavili na drugo lokacijo ob gradu, kjer je muzejsko prezentiran in ni predmet te razglasitve.

Viri in literatura:

- Nika Leben et al., Strokovne podlage za razglasitev kulturnega spomenika, Kranj, 2015.
- Gotika v Sloveniji, Katalog k razstavi; NG, Ljubljana, 1995.
- Pod zvonom sv. Kancijana, Kranj, 1991.
- Robert Peskar, Milan Sagadin, Andrej Šebalj, Župnijska cerkev sv. Kancijana v Kranju : njeno obličje in pomen, Ljubljana, 2017.